

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 , 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 50 став 6 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/2019) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет Турски јазик за VIII одделение на деветгодишното основно образование за учебната 2020/21 година

MAKEDONYA EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĐI
EĞİTİMİ GELİŐTİRME BÜROSU

DOKUZ YILLIK İLKÖĞRETİMİN

VIII sınıfı için

TÜRK DİLİ

KISALTILMIŞ ÖĞRETİM PRGRAMI

ÜSKÜP, Ağustos 2020

1. Giriş

Konuyla ilgili Türk dili için kısaltılmış öğretim programı, öğretim programı tarafından sağlanan ve belirtilen konu ve beklenen sonuçlara göre belirlenen ve düzenli olarak uygulananlar beklenen sonuçlara / hedeflere dayanmaktadır.

Kısaltılmış program, 159 öğretim gününde gerçekleştirilmesi gereken belirli program alanlarını ve öğretim içeriklerini belirler, ancak normal programda belirlenen haftalık derslerin fonuna uyulmaktadır, yani bu konu için haftada 4 ders, toplam 128 ders fonu öğretim alanlarına göre: İletişim 10 ders, Dil 20 ders, Okuma, Edebiyat ve Lektür 45 ders, Anlatım ve Yaratıcılık 45 ders ve Medya kültürü 8 ders öngörülmektedir.

Özellikle vurgulanarak söylenmesi gereken şey şudur: kısaltılmış programda öğretim birimlerinin planlanması ve gerçekleştirilmesinde öğretmen, yürürlükte olan öğretim programında belirlenen hedefler / beklenen sonuçlar, belirli kavramlar, yöntemler ve faaliyetler tarafından yönlendirilir.

2. Konulara ve Öğretim Birimlerine Genel Bakış

S.No.	İLETİŞİM: 10 ders
	- Dinleme kurallarını uygulayabilme.
	- Dinlediğini anlayabilme, çözümleyebilme ve değerlendirebilme.
	- Tür, yöntem ve tekniklere uygun dinleyebilme.
	- Etkili dinleme alışkanlığı kazanabilme ve söz varlığını zenginleştirebilme.
	- Konuşma kurallarını uygulayabilme.
	- Kendini sözlü ifade ederek konuşmaya katılabilme ve kendi konuşmasını değerlendirebilme.

	- Hazırlıklı konuşmalar yapabilme.
	- Tür, yöntem ve tekniklere uygun konuşabilme.
	- Sesini ve beden dilini etkili kullanabilme.
	DİL - 20 ders
	1.Dilbilgisi-3 ders
	- Ses bilgisinden: Ses, harf, hece ve kelimenin özelliklerini kavrayabilme
	- Hece ve hecenin özelliklerini kavrayabilme.
	- Dilimizin zenginleşme yollarını kavrayabilmeli.
	2 .Kelime Çeşitleri - 10 ders
	- Yapı bakımından adları kavrama ve doğru kullanabilmeli.
	- Yapı bakımından ön adları (sıfatları) kavrama ve doğru kullanabilmeli.
	- Eylemlerin anlam özelliklerini kavrayabilme.
	- Yapılarına göre eylemleri (basit, türemiş ve birleşik eylemler) kullanabilmeli.
	- Birleşik eylemleri kavrayabilme ve kullanabilmeli.
	- Çatılarına göre eylemleri kavrama ve uygulayabilme.
	- Nesnelere ve öznelerine göre eylem çatılarını kavrayabilme ve kullanabilmeli.
	- Fiilimsiler ile ilgili bilgi kuralları kavrama ve uygulayabilmeli.
	- Yapısına göre belirteçleri tanıma ve kullanabilmeli.
	- İlgeç (edat), bağlaç ve ünlem olan kelime ve kelime gruplarını tanıyabilme, cümlede ayırt edebilme ve adlandırabilme.
	3.Cümle bilgisi- 5 ders
	- Cümlenin öğelerini (özne, yüklem ve tümleçler) öğrenme ve kavrayabilme.
	- Cümlenin yardımcı öğelerini (tümleç türlerini) kavrayabilme.
	- Kuruluşuna göre cümle çeşitlerini kullanabilmek.
	4. Düzgün Konuşma ve Yazım- 2 ders
	- İmla kurallarını uygulayabilme (Yazım ve noktalama işaretleri kurallarını uygulayabilme)
	- Noktalama işaretlerini doğru yazabilme ve yerinde kullanabilme

ANLATIM VE YARATICILIK - 45 ders

1. Sözlü Anlatım - 20 Ders

- Kendini sözlü ifade etme alışkanlığı kazanabilme.
- Olay ve yaşantılarını anlatabilme.
- Konuşmalarında betimleme yapabilme varlıkları ve nesnelere betimleyebilme.
- Dinlenen-içlenen-i çözümleyebilme (açıklayabilme).
- Anlatım tür ve üsluplarını ayırt edebilme.
- Edebi dille yazılmış eserler ve gazetecinin yazısı ile bilim popüler metinleri arasındaki farkı sezebilme.
- Belirlenen bir konu hakkında tartışmalara katılabilmek.
- Topluluk önünde konuşabilme.
- Söz varlığını zenginleştirme.
- Atasözü, deyim, özdeyiş ve kelime gruplarının anlamlarını açıklayabilme ve uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirebilme
- Sesini ve beden dilini etkili kullanabilme.
- Şiir dilinin farklılığını ayırt edebilme.

2. Temel Dil Becerisi-Yazma -25 Ders

- Sorgulayarak yazma becerisini geliştirebilme.
- Dikte ve dikte çeşitlerini yazabilme.
- Nesne ya da varlıkları betimleyebilme yazılarında betimleyebilme yapabilme.
- Düşünce yazıları yazabilme
- Atasözü, deyim, özdeyişlerin anlamlarını açıklayabilme ve uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirebilme.
- Konunun özelliğine uygun düşünceyi geliştirebilme
- Planlı yazma yöntemine uygun yazabilme
- Konu hakkında araştırma yapabilme.
- Konunun özelliğine uygun düşünceyi geliştirebilme.
- Açıklayıcı ve bilgilendirici yazılar yazabilme. (Haber, rapor, bildiri, röportaj)
- Günlük hayatta gerekli olan yazışmaları yapabilme.

	- Resim ve özel mektup, davetiye, dilekçe, tebrik, alıntı, senet yazabilme becerisi kazandırabilme.
	- Olay yazıları (kompozisyon) yazabilme.
	- Yazma kurallarını uygulayabilme.
	- Bu dönem içinde bir yazılı yoklama yapılacaktır.
	• Yazılı yoklama - okul yılı boyunca iki zorunlu yazılı yoklama yapılmalıdır.
	OKUMA EDEBİYAT VE LEKTÜR- 45 ders
	1. Okuma Kurallarını Uygulayabilme - 15 Ders
	• Okuma kurallarını uygulayabilme
	• Okuduğunu anlayabilme ve çözümleyebilme
	• Okuduklarını değerlendirme
	2. Edebiyat -30 Ders
	- Edebiyat türüyle ilgili özellikleri kavrayabilme
	- Nazım türlerini tanıma ve kavrayabilme
	- Nesir türlerini tanıyabilme ve kavrayabilme.
	- Tiyatro hakkında bilgi edinebilme.
	• Lektür (3-zorunlu + 2 seçmeli) - (6 Ders)
	MEDYA KÜLTÜRÜ- 8 Ders
	- Bilimsel teknolojiden yararlanabilme.
	- Kitle iletişim araçlarından radyo ve TV yayınları arasındaki farkı gözetebilme.
	- Film ve film türlerini tanıyabilme. Tiyatro hakkında temel bilgi edinebilme.
	- Çevresindeki sosyal olayları anlamlandırma ve yorumlayabilme.
	- Kitaplardan yararlanabilme.
	- Çocuk kitap ve dergilerini okuyabilme.

3. Didaktik Öneriler

İlköğretim için Türk dili öğretiminin planlanması, öğretim programla ve bu konu için kısaltılmış öğretim programla bağlantılı olmalı ve tüm eğitim alanlarının (İletişim, Dil, Okuma, Edebiyat ve Lektür, Anlatım ve Yaratıcılık ve Medya kültürü) program içeriğini kapsamalıdır.

İlköğretim için Türk dili dersi için kısaltılmış öğretim programın içeriği, daha az sayıda öğretim gününde ve daha az sayıda öğretim saatinde gerçekleşmesini öngörecektir. Aynı şekilde tasarlanmıştır. Aynı (öğretimin) diğer konularla ilişkilendirilmesini ve rasyonel planlanmasını sağlar: İngilizce (veya ikinci bir yabancı dil), tarih, coğrafya, sanat eğitimi, müzik eğitimi vb. Öğrencilerin çalıştıkları yabancı dillerden içerikler ile entegre planlamada, her iki dilin gramerlerinden kavramları benimserken; tarih dersi ile (öğrenciler dilin tarihsel gelişimiyle tanıştırıldığında); coğrafya dersi ile (öğrenciler Türk lehçelerini tanıdıklarında); sanat eğitimi ile (yorumlanan edebi metinlerden karakterlerin ve olayların sanatsal temsiliyle); müzik eğitimi ile (kafiye ve dil figürleriyle ilgili içerik yoluyla).

İlköğretim için Türk dilinde kısaltılmış öğretim programındaki öğretim planlaması ile ilgili ilişki ve rasyonalizasyon hem program alanında hem de alt program ve program alanları arasında gerçekleşmektedir. Örneğin, Dil program alanında, öğretim içeriklerinin korelasyonu, öğretim içeriği "Eylemler (Fiiller)" gerçekleştirildiğinde, "Cümlelerin temel öğeleri - yüklem" öğretim içeriği ile bir bağlantı olabileceği şekilde olabilir. İlişki, yani bağlantı, (korelasyon) iki program alanı arasında, Program alanları Dil ve Edebiyat ve Lektür (veya diğer iki program alanı) arasında olabilir; burada edebi şiirsel veya düzyazı metin örneklerinde edinilen fonetik morfoloji, sözdizimi, kelime bilgisi ve stil ve yazım bilgilerinin uygulanması ve kontrol edilmesi gerekir. Örneğin, öğretim içeriği "Cümlelerin temel öğeleri - özne" ile öğretim içeriği "Birinci ve üçüncü şahıs anlatıcı anlatıcı" arasında bir ilişki olabilir. Öğretim planlaması açısından korelasyon ve rasyonalizasyon, dört program alanı arasında da açıkça görülebilir. Program alanları arasında: İletişim, Okuma, Edebiyat ve Lektür, Anlatım ve Yaratıcılık ve Dil, burada edebi metin örneklerinde, özellikle öğretim içeriği "Metin içeriği" üzerinde çalışırken, "Hikaye anlatma, yeniden anlatma, açıklama, karakter ve kişi" Dil öğretim birimi ile bir ilişki (korelasyon) olabilir "Belirteç (zarf) türleri: Durum, zaman,yön,mıştar,soru,görselme..."alanından öğretim birimi ile korelasyon. Bu şekilde, konunun kendisinden öğretim materyalinin güçlü bir uyumu sağlanır, çalışmanın konusu olan bu program öğretim birimlerinin mantıksal ve sonuç olarak bağlantısını kurarak ve böylece program hedeflerinin gerçekleştirilmesi yoluyla gerçekleştirilir.

Öğretim içerikleri arasındaki ilişkinin ana rolü, kısaltılmış öğretim pogramı ile gerçekleştirilmesi amaçlanan bir dizi bilgi sağlamaktır. Kısaltılmış öğretim pogramı, sürekli olarak aşağıdakiler aracılığıyla dikey ve yatay olarak iç içe geçmiş içerik, kavram ve faaliyetlerin tamamen entegre bir sistemi olarak tasarlanmıştır:

- Öğrenci tarafından edinilen ders dışı bilgileri okulda öğrenilenlerle ilişkilendirmek;
- Birbirlerine bağlantı içerikler, kavramlar ve faaliyetler (birden çok konu içinde veya konunun kendisi içinde);
- Daha önce öğrenilmiş olanı şimdi öğrenilenle ilişkilendirme.

Dikey korelasyon, yeni öğretim materyali olarak öğrenileni ifade eder. O zaten önceden bilinen bir şeye dayanmalıdır (önceki ders veya ders dışı deneyimlerle ilgili olsun). *Yatay korelasyon*, ilgili veya aynı içerik ve farklı alanlardan kavramlar arasında bağlantı kurmak anlamına gelir. Bu yöntem aslında benzerlikleri ve farklılıkları araştırıyor, ekliyor, sıralıyor, tamamlıyor vb karşılaştırarak öğreniyor. Kısaltılmış öğretim pogramı mantıksal bir yapı olarak başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için hem dikey hem de yatay korelasyon gereklidir.

Yazılı yoklamalarla ilgili eserlerle ilgili olarak 3 (üç) yazılı yaklama yerine biri birinci yarı yarıyıda ve ikincisi de ikinci yarıda olmak üzere 2 (iki) yazılı yoklama yapılacağına dikkat çekiyoruz. **Lektürle ilgili olarak aşağıdakilerin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır: VI sınıfında (3 zorunlu + 1 seçmeli), VII sınıfında (3 zorunlu + 2 seçmeli), VIII sınıfında (3 zorunlu + 2 seçmeli) ve IX sınıfında (3 zorunlu + 2 seçmeli). Lektür çalışması gerçekleştirildiğinde, konu, fikir, açıklamalar, karakterler ve özellikleri, fikir, anlatıcı belirleyerek okuma çalışmasının olay örgüsünü ve bölümlerini yeniden anlatmanızı öneririz.** Öğretim içeriğini ilişkilendirirken ve rasyonelleştirirken, öğrenciler tarafından önceden edinilen bilgilere, yaşlarına, gelişim dönemlerine, bilişsel yeteneklerine, gösterilen ilgiye ve yeni öğretim materyalinde ustalaşma hızına dikkat edilmelidir. Öğrenmede daha yavaş ilerleyen öğrencilere, her eğitim dönemi için belirlenen hedeflere uygun olarak gerekli minimum işlevsel okuryazarlığı elde etmeleri için özel dikkat gösterilmelidir.

Öğrenciler nasıl öğrenmeli - İlköğretim için kısaltılmış Türk dili öğretim programı ile ilgili olarak, öğrenciler şu öğrenme yolları üzerinden daha fazla bilgi edinebilirler:

Anlamlı, bağ kurup birleştirmek: Hayatta öğrenileni ve deneyimlenen ile öğrenileni daha önce öğrenilenlerle (aynı veya başka bir konudan) birleştirmek.

Sorun Çözerek: gerçeklerin ve verilerin bağımsız olarak toplanması ve analizi; kendisiyle ve başkalarıyla ilgili sorular sormak ve belirli bir sorunu çözmek için bir plan geliştirmek.

Farklı bir şekilde düşünerek (divergent): yeni çözümler tasarlamak ve önermek ve yeni içerik ve bütünleri birbirine bağlamak.

Eleştirel olarak: bireysel gerçeklerin ve verilerin önemini seçerek ve uygun argümanlar tasarlayarak.

İşbirliği içinde, şu yollarla: öğretmen ve sınıf arkadaşlarıyla doğrudan işbirliği; sınıf arkadaşlarının düşüncelerine ve argümanlarına saygı duymak ve tartışmak.

Değerlendirirken, biçimlendirici değerlendirmeye/formatif değerlendirme (öğrenmeyi geliştirmeyi amaçlayan değerlendirme) vurgu yapılmalıdır. Biçimlendirici değerlendirme yoluyla amaç, öğrencinin belirlenen hedefe ulaşmada ne kadar ileri gittiğine dair günlük olarak bilgi elde etmektir. Bu her derste, öğretimde ayarlamalar yapmak ve öğrenciye daha sonraki öğrenmede rehberlik etmek için hemen kullanılır. Biçimlendirici değerlendirme, planlamadan yansıtmaya kadar öğretimin tüm aşamalarının ayrılmaz bir parçası olmalıdır.

Öğretimin planlanmasında, öğretim sürecinin planlanmasının temeli olması gereken hedeflerin belirlenmesinden türetilen kısaltılmış öğretim programı (müfredat) içinde program içeriklerinin farklı ağırlık düzeyleri dikkate alınmalıdır. Öğretimde tüm içeriklere eşit önem verilemez ve verilmemelidir. Öğretmenin onlara yaklaşımı bu şekilde olmalıdır, öğrenciler, ileri eğitimde ve mezuniyetten sonra kendileri için geçerli olacak olan kalıcı ve uygulanabilir bilgileri edinmeleri olmalıdır. Planlamada, aynı zamanda bir başlangıç noktası olarak, öğretim içeriğinin belirlenmesi, bunun gerçekleştirilmesi için gerekli zaman çerçevesi ve belirlenen hedeflere ulaşma seviyesi olmalıdır.

Not: Program ve alt program alanlarında sınıfların kullanımı için belirtilen fon sadece bir öneridir. Her öğretmen, kısaltılmış öğretim programın gerçekleştirdiği şartlara ve öğrencilerin imkanlarına göre, ihtiyaca göre bağımsız olarak program alanlarına ve alt alanlara göre derslerin fonunu belirleyebilir. Bu program kesinlikle 159 günde 128 ders saati gerçekleştirilmelidir.

Eğitim Araç ve Gereçler:

- İlgili konu için okul düzeyinde seçilen ve Bakan tarafından onaylanan ders kitabı;
- İnternet, eğitim yazılımları;
- Eğitim için web platformları;
- CD (edebi metinler, ses kayıtları);
- Görsel işitsel araçlar ve konuya bağlı diğer araçlar;
- Ansiklopediler, sözlükler, vb.
- Dergiler;

- Geleneksel sertifikalı çocuk dergileri (onaylı dergiler);
- Yakın çevredeki diğer öğrenme kaynakları: kültürel anıtlar, müzeler, kültür evleri, kütüphaneler, sinemalar, tiyatrolar, milli parklar (koşullar uygunsa), vb.

4. Öğretim Kadrosu için Normatif

Kısaltılmış öğretim programını, düzenli öğretim programında verilen öğretim kadrosu normuna göre bir öğretmen tarafından gerçekleştirilir.

Скратената наставна програма по наставниот предмет **Турски јазик** за VIII одделение на деветгодишното основно образование ја утврди

Бр.12-8424/67

16.9.2020

Министер за образование и наука

Мила Царовска